

dens Lommeres Beføstning. Dette maa jeg kræve, men det finder jeg ikke er slet Fyldest ved, hvad der er skaffet for Lyset om disse Fabriker. Kan der skaffes saadanne Bewiser tilveie, kunne Oplysninger komme til at ligge saa klart for, at jeg kan se, at her er en Opgave, som det er værd ikke blot for den Enkelte alene, men ogsaa for Staten at tage sig af, saa skal min Stemme være blandt deres, der ville støtte Sagen; men indtil da ville d'Err. kun faae Nei af mig.

Chr. Pedersen: Det ærede Medlem, der nu satte sig, begyndte med særlig at henvise til, hvad jeg i forrige Møde havde sagt angaaende den foreliggende Sag. Derfor mit Foredrag havde foreligget trykt, vilde jeg have kunnet nøies med at oplæse enkelte Ord af det; men da det ikke foreligger, anser jeg det for min Pligt strax at gjøre det ærede Medlem opmærksom paa, at han tillægger mig Paastande, som jeg slet ikke har fremfat. Jeg har f. Ex. aldrig paastaet, at det ærede Medlem skulde betale Skat til Staten, hvis han dyrkede Sukkerroer paa sin Skolelod i Greve (Krusse: Det er jo ligegyldigt hvor!). Ganste vist, men, idet jeg nævner det enkelte Sted, har jeg dermed nævnet alle. Jeg har heller ikke paastaet, at Anlægget af Fabrikken „Lolland“ har standset Udvandringen fra Lolland, men jeg har kun gjort opmærksom paa, at man før Fabrikens Tid saae Folk udvandre masseris, medens nu det Mobsatte i den Grad er Tilfældet, at der endog er stærk Tilstrømning til Den, og om jeg nu end ikke skriver det Altsammen paa Fabrikens Regning, er det dog vist, at mange Hundrede, og deriblandt Kvinder og Børn, have god Fortjeneste af Fabrikken paa en Tid, da det ellers vilde være vanskeligt at faae Arbeide. Herpaa har jeg henpeget, men det synes mig temmelig dristigt at tillægge mig ganste andre Paastande, derefter at slaa sig til Ribber paa dem og at kalde dem „haarde Krabater.“ Paa den Maade kan det ærede Medlem sagtens vise sig dygtig i at slaa Andres „haarde Krabater“ tilbage! Da det ærede Medlem havde fremhævet Foderoen som mere fordelagtig end Sukkerroen, har jeg endvidere sagt, at han ogsaa skal tage i Betragtning, at Sukkerroen beskattes, for saa vidt den bringes til Fabrikken og der gjøres saa indbringende, som den i og for sig kan gjøres, hvortil jeg kan sige, at det tvertimod gaar helt anderledes med Foderoen. Medens Sukkerroen bringes til Fabrikken, der omarbeides til et mere værdifuldt Stof og beskattes, gaar Foderoen gennem en levende Fabrik, og det Produkt, som derved indvindes, er beskattet. Derom talte imidlertid det ærede Medlem ikke, men han burde dog, hvis han vilde være billig, overveie det Forkerte og Omvendte i vor Beskatningsmaade i den Retning. Endelig beskylde det ærede Medlem mig for, at jeg vilde „kæle“ for Fabrikken „Lolland“, medens jeg i Forveien har sagt, at det hverken

var Fabrikken „Lolland“ eller „Odense“, men Sukkerindustrien i det Hele, jeg har et ømt Sind for, idet det er min Overbevisning, at den har en Fremtid for sig, og at den vil kunne bidrage uhyre meget til et stort Opsyng i Landbruget. Jeg tror heller ikke, at det kan kaldes at kæle for de bestaaende Fabrikker, at man af Billighedshensyn eller, som Tilfældet er her, af et simpelt Retfærdighedshensyn lemper Skatten for Fabrikkerne, og jeg søiede strax til, at jeg helst ønskede, at man gav Fabrikkerne, om ikke fuldstændig Skattefrihed, saa dog kun en lille Beskatning i Begyndelsen, der successiv steg indtil fuld Beskatning var naaet. Jeg brugte den Signelse, at lige saa lidt som man af Baret kan fordr Opsyng af en fuldt udviklet Statsborgers Pligter, ligesaa lidt kan man af en ung Industri fordr fuld Skat, og jeg tror heller ikke, at det ærede Medlem selv i sin Barndom havde kunnet give saa fortrinlige Oplysninger om denne Sag, som han nu har givet, men at der, før han er naaet saa vidt, er blevet kjalet og opdraget paa ham. Som det gaar med Individer gaar det imidlertid ogsaa med Institutioner; i deres første Tilblivelsesstid maa man tage noget varsomt paa dem. — Ja, jeg skal ikke trætte det ærede Thing yderligere, men afbryde her.

Berg: Jeg har tidligere havt Leilighed til at beskæftige mig med den Sag, der her ligger for, idet jeg havde den Ære at være Medlem af Lødbudvalget i 1871—72, hvor det Spørgsmaal først blev reist, hvorvidt man her skulde gaa den Vej, man er gaaet i vort Naboland med Hensyn til Statens Forhold til Beskatning af Roesukkerfabrikationen. Jeg var da enig med det store Flertal i Lødbudvalget i, at vi ikke burde gaa den Vej, og at vi ikke havde nogen Interesse i hertilands at opelske Fabrikvæsenet paa en kunstig Maade gennem Beskyttelse, hvorved man kunde komme til at lægge den Kapital, som Staten afsaa, i enkelte Medborgeres Lommer paa de øvrige Borgeres Beføstning. Der forelaa den Gang intet Forslag om denne Sag, men det paagjældende Lødbudvalg mente, at det, da der alt den Gang havde været Tale om, at saadanne Fabriker vilde til at reise sig, var rigtigt, at man saa tidlig som muligt fik en Fornemmelse af, at det var i alt Fald i højeste Grad usandsynligt, at Rigsdagen eller Regjeringen — thi den paagjældende Finantsminister var enig med Flertallet i Udvalget — vilde gaa den Vej, som man andetsteds var gaaet, og at man derfor, forsaavidt man vilde realisere Planerne om Anlægget af Roesukkerfabriker, maatte anlægge dem med den Forventning, at der ikke vilde blive tilstaaet dem saadanne Lødbetlelser, hvorom der andre Steder har været Tale. Jeg antager, at denne Udtalelse fra Lødbudvalget, billiget af vedkommende Finantsminister, og Rigsdagens Beslutning derefter, hol-